

Kross ja Laar on Simmi loojad

Eerik-Niiles Kross (*pildil*), kes eelmisel nädalal kiiruga astus vaakuvasse IRL-i, on meediale teatanud, et tema arvates on Eestit ootamas välis- ja julgeolekupoliitiliselt keerukad ajad ning sellises olukorras on tarvis rahvuslikke jõude konsolideerida, mitte neid lõhkuda või uusi luua, ja erakonnastumisega püüab ta anda oma panuse Eesti ainsa rahvuslikku ideoloogiat kandva erakonna – niisiis IRL-i – edendamisse. Viimastel Riigikogu valimistel kandideeris Kross roheliste nimekirjas ja sai Pärnumaalt mõjukad 3579 häält.

IRL-i pressiteade märgib uut parteiliiget tutvustavas pressiteates, et Kross on „tuntud julgeolekuekspert, kes on töötanud Eesti diplomaadi, julgeoleku koordinatsioonidirektori ning president Lennart Meri julgeolekunõunikuna. Käesoleval ajal juhib Kross tuntud konsultatsiooniettevõtet Trustcorp ja nõustab muuhulgas Gruusia valitsust ja Albaania peaministri bürood“.

Seepeale tahaks hüüatada: vaata, kes räägib, ja veel rahvuslikust ideoloogiast! Just Kross ja Laar olid need mehed, kes aitasid Herman Simmil tõusta Laari esimesel valitsusajal julgeolekuliselt olulistele positsioonidele, kuni selle tõusu katkestas Edgar Savisaare siseministriks saamine 1995. aastal Tiit Vähi teises valitsuses.

Edasi teame kõik, kuidas läks. Kuid seda pole väga kõva häälega välja öeldud, et ilma Krossita poleks Simm olnud see, kes ta oli.

Loe lisa lk 2 „Kross IRL-i esimeheks?“ ja vt ka lõiku Edgar Savisaare kõnest lk 3

Foto: WWW.MIL.EE

Äripäev

Äripäev: Pruuli sai isamaalaste abil miljonäriks

4. detsembril Äripäeva pühapäevases *online*'is ilmus peatoimetaja asetäitja Aivar Hundimägi lugu „Isamaalaste abil miljonäriks“, kus ta meenutab, et täpselt 19 aastat tagasi pani täna tuntud maailmarändur Tiit Pruuli oma rikkusele aluse toonase peaministri Mart Laari nõunikuna töötades.

„4. detsembril 1992. aastal allkirjastasid peaminister Mart Laar ja Eesti Panga president Siim Kallas rahareformikomitee dekreedina otsuse müüa maha rublad. Sellest otsusest paisus lõpuks rublaskandaal, mille keskmes olid rublade müüügiga tegelenud Isamaale

lähedalseisnud ärimehed Marek Strandberg ja Agu Kivimägi ning peaminister Laari tollane nõunik Tiit Pruuli.“ kirjutab Hundimägi, ja jätkab: „Kolmest rublamüügi korraldajast on Äripäeva rikkaste edetabelis ainult Tiit Pruuli, sest just tema oli kogu tehingu kõi-

ge suurem võitja. Rännumehena kuulsust kogunud Pruuli on Eestis kõige parem näide tippoliitiku nõuniku ameti väärtuslikkusest. Sel sügisel ilmunud Rikkaste TOP 500s hindas Äripäev Pruuli vara väärtuseks 17,8 miljonit eurot ja sellega asus ta 108. kohal. Pruuli on oma kahele elutehingule pannud aluse just nõunikuna töötades.“

Edasi kirjutab pühapäevane Äripäeva netiväljaanne (paberkanaljasse see lugu ei jõudnudki), kuidas Pruulist

sai Laari valitsuse hall kardinal.

„Kui Lennart Meri 1990. aastal välisministeeriumi etteotsa sai, seisis tal ees kaks reformi – vana, välissuhtlusest hoiduva kantselei lammutamine ning uue, välissuhtlusele suunatud süsteemi rajamine. Meri pilk jäi pidama äsja ülikooli lõpetanud noortel meestel, kes tol ajal ajakirjanduses poliitika-teemadel ägedalt sõna võtsid (Jüri Luik ajakirjast Vikerkkaar, Indrek Kannik Sirbist, Tiit Pruuli Postimehe eelkäijast Edasist). Reformid õnnestusid

ning 1992 seisis ees juba uus siht – luua erakond Isamaa, kes võidaks taasisesiseisvunud Eesti esimesed vabad valimised ning kelle toel Merist president teha. Seegi eesmärk õnnestus suurepäraselt.“

Hundimägi meenutab ka rublade müümise üksikasju: „1992. aasta lõpul maandus Tallinnas transpordilennuk AN-26, et Venemaale toimetada diplomaatiline pagas – rahakotid, kus oli kokku 1,46 miljardit NSVLi rubla. Kogu raha äravedamiseks tuli teha

neli reisi. Üliranges saladuses hoitud operatsiooni juhtis Tiit Pruuli, kes rublad allkirja vastu Eesti Panga hoidlatest enda käsutusse sai.

Oma partneriteks oli Pruuli valinud Agu Kivimäe ja Marek Strandbergi, kes juba pikemat aega tiirlesid Isamaa ümber sooviga erastada tolleaegne Eesti suurim päevaleht Rahva Hääl.

Loe edasi lk 4

Juhtkiri

IRL peab kandma poliitilist vastutust

KALLE KLANDORF
Keskerakonna aukohtu esimees

Kui möödunud jõulude ajal kimbutati suurt opositsiooniparteid, siis seekord on sihtmärgiks valitsuses istuv Isamaa ja Res Publica Liit. Mõlemad skandaalid sündisid justkui terase ajakirjaniku uurimistööst, kuid ka poliitiliste konkurentide huvid mängivad neis suurt rolli. Nüüd kiputakse skandaali sisu asemel vaidlema selle üle, kellele häbitava juhtumi ilmsikstulek kasulik on.

Eelmisel korral löid kempluses kaasa ka riiklikud institutsioonid. Kaitsepolitsei ameti peadirektor Raivo Aeg ei pidanud paljaks viis päeva pärast skandaali puhkemist allkirjastada käskkirja, millega ennetähtaegselt kustutati salastatus riigisaladusega kaitstud teabest. Kiiruga kokku pandud ja loogikavigu sisaldanud dokument valas ohtralt õli tulle, mis löigi üha eredamalt lõkkele.

Seekord on KAPO vait nagu sukk. Prokuratuur teatas varmalt, et skeemis midagi uurida pole. Kuigi eksiseminister Ain Seppik kinnitab, et skandaali keskmes oleva elamislubade piirarvu suurendamise määrise seletuskirjas sisaldus selgelt eitav seisukoht limiidi suurendamiseks. Ka seekord võiks Aeg ju aidata kõmulisse poliitilamenti selgust tuua ja avalikustada oma asutuse julgeolekusoovituse, mis heidab otseselt varju ühele valitsuspartele.

Isamaa Reeturite Liidu, nagu naljahambad IRL-i on ristinud, elamisloaskandaal sisaldab valitsuses kuue ministriga osaleva erakonna vastu äärmiselt tõsisid süüdistusi. Indrek Raudne, Nikolai Stelmach ja Siim Kabritsa asutasid oma isikliku kodakondsus- ja migratsiooni ameti, mille käibest jõudis osa annetustena selgelt erakonna eelarvesse. Nad paotasid kahtlase taustaga ja muidu rahakatest reisihuvilistest SRÜ kodanikele ukse Euroopasse.

Abivalmis kolmik paigutas äriühingute juhtorganitesse klientide vanemad ja vanavanemad ning neilegi anti samuti Eesti elamisloa, millega nad saavad nüüd Schengeni viisaruumis Hispaania päikeserannikul järeltulijate pisiperet hoida. Hämara äri heaks läksid isamaalised hangeldajad lausa seadusetahe kallale, kui parteikaaslasest ministri abil tõstsid ärile jalgu jäänud elamisloade piirarvu.

Kui piinlik äritegevus avalikuks tuli, algas erakonnas emotsionaalne jututuba. Siseminister Ken-Martti Vaher tõttas ise skandaali tagamaid uurima. Avalikkus ootas, et Vaher ning ka majandus- ja kommunikatsiooniminister Juhan Parts tagasi astuksid. Selle asemel mõistsid erakonna volikogulased parteikaaslaste äri karmilt hukka ja nõudsid kõigi alusetult väljastatud elamisloade tühistamist. Ministrite vastutust nad tunnustada ei julgenud.

Võrdluseks meenutan, et aasta tagasi moodustas Keskerakond süüdistuste uurimiseks komisjoni, mis koosnes väärimatest erakondlastest, kelle hulgas oli ka erakonna nn siseopositsiooni liikmeid. Komisjon suhtus esitatud faktidesse kriitiliselt ja osutas ka ilmsetele vigadele skandaali konstruktsioonis. Komisjoni töö kulges suure ajakirjandusliku tähelepanu all ja uue aasta alguses ilmus uurimisest mahukas kokkuvõte. Raha, nagu me mäletame, küsiti kiriku ehitamise toetuseks ja mingeid salarahapataksid Eestisse ei toodud. Vaevast, et IRL-i puhul üldse mingile lõplikule seisukohale jõutakse!

Enim võidab kõigest IRL-i valitsuspartner Reformierakond. Ise suhteliselt tagasihoidlik, naudib oravapartei ilmse mõnuga väiksema venna keretäit. Pole välistatud, et rahvast kaugenenu Ansipi nõunikud on mõistnud: jätkava valitsuse juhtoinaks olemise hind on pisike koalitsiooniremont. Eurotooni ebakindlus, taandumata masu ning parimas tööeas inimeste õnneotsingud piiri taga – selle kõige tõttu võib Ansip sotside abil loota valitsusele inimnäolisemat mõõdet. Erinevalt Keskerakonnast saab neid ka valitsuses vallavaesena kohelda.

Raudse, Stelmachi ja Kabritsa ärimudel oli ohtlik Eesti riigile. Äri vahenduse sildi all toodi reaalselt riiki kahtlast raha. See meile Euroopas au ei tee. Rahvuslikku ja eetilist erakonda etendava IRL-i vastutus selle eest ei või piirduda paari raha teeninud poliitiku taandumisega.

IRL-i idarahaskandaalis ei saa patuoinalks jääda lube reaalselt väljastanud Politsei- ja Piirivalveamet – seal kehtivad kindlasti lubade väljastamise kontrolli süsteemid. Need süsteemid lülitas keegi välja. Poliitikud, kes seda tegid, sellest teadsid ja sellele kaasa aitasid, peaks oma poliitilise tuleviku kriitiliselt üle vaatama. Poliitiline vastutus nõuab kandmist, muidu võib IRL-i tabada Rahvaliidu saatus.

KESKNÄDAL

Address: 10130 Tallinn, Toom-Rüütli 3/5
Tellimine ja levi: 6 177 717

Peatoimetaja Urmi Reinde urmi@kesknadal.ee 6 274 583
Uudistejuht Indrek Veiserik indrek@kesknadal.ee 6 274 571
6 274 573

Toimetaja Tiit Maksim tiit@kesknadal.ee

Toimetuse käsikirju ei tagasta. Kesknädalas ilmunud artiklid väljendavad nende autorite arvamust, mis ei pruugi kokku langeda toimetuse omaga.

Levi AS Express Post ja AS Eesti Post.
Lehte kirjastab MTÜ Vaba Ajakirjandus

NÄDALA NUPUD

Tallinn aitab tasuta tööõppega leida töökoha

Tallinn käivitas detsembrist uue tööõppe-pilootprojekti, millega soovib toetada pikaajaliste töötute naasmist tööturule, pakkudes koolitust, stipendiumi ning lootust kindlale töökohale.

Abilinnapea Arvo Sarapuu ütles ajalehele Pealinn, et projekti algatajad soovivad tööõppele tulnud inimestel aidata leida ka tegelik töökoht, sest pikaajaliste töötute hulk Eestis on suur ega näita kahanemistendentsi.

Tööõpet pakutakse kahes valdkonnas: heakorratööd/puhastusteenused ja arvutikasutus/andmesisestus. Ettevõtetusamet tööhoivespetsialisti Polina Dvinskihi sõnul alustatakse esialgu nelja rühmaga. Ühtekokku loodab linn alalist tööd pakkuda 48 inimesele. „Tööõppe maht heakorra ja puhastusteenuste alal on kuni 200 tundi ning arvutikasutuse ja andmesisestuse alal 100 tundi. Tööõppel osalejaga sõlmatakse leping ja ta saab osaletud tundide eest miinimumtunnitasu 1,73 eurot tunnis. Kõik osale-

jad saavad tasuta lõuna ja samuti kompenseeritakse neile sõidupiletid,“ räägib Dvinskih.

Arvutialal on linna koostööpartneriks sotsiaalne ettevõtte MTÜ Abikäsi, kelle abil saab parandada erivajadustega inimeste tööhõivet. „Võib öelda, et ka pikaajaline töötute on päris kindlasti erivajadustega inimene,“ selgitab MTÜ juhatuse liige Margo Simberg. „Need, kes endast tööõppe saja tunniga parima mulje jätaavad, võtame tööle. Andmesisestajaid on valmis vastu võtma ka demograafiainstituut.“

„Arvutikoolituse läbinutele on tööd pakkuda ka linna sotsiaalsel töökohtadel, andmesisestajaid on vaja kalmistutel ja sotsiaallabiastutustes,“ lisab Dvinskih.

Heakorra ja puhastusteenuste tööõppel osalejate päeva esimene pool pakub töötusimiskoolitust, teisel poolel räägitakse puhastamistehnoloogiatest, puhastusainetest ja hügieenist ning loomulikult proovitakse kätt. **Ajalehest Pealinn**

Eerik-Niiles Kross IRL-i esimeheks?

End rahvuslaseks nimetav Andres Laiapea meenutas 7. detsembril konservatiivses ajaveebis *Infopartisan* seda, kuidas Mart Laar teatas septembri keskel, et ta Isamaa ja Res Publica Liidu esimeheks enam ei kandideeri.

Laar ütles seda otsust ETV „Aktuaalse kaamera“ studios kommenteerides: „Kindlasti ma loodan, et nendel [erakonna uue juhi] valimistel [jaanuaris] tulevad ka need kandidaadid, kes ei ole kuulunud ei Res Publicasse ega Isamaaliitu; nad ongi kuulunud ainult IRL-i.“

Kui küsiti, kas tal on selles osas eelistusi, vastas ametist lahkuv Laar, et „vaatame kõigepealt, kes nõustuvad kandideerima“, lisades, et „kindlasti mul on oma soosik; kas ma seda välja ütlen, see on teine asi...“

Laiapea sõnul mõni ajakirjanik nägi neis sõnades viidet Jaak Aaviksoole (kuigi tema võimalused osutada suurokogul valituks ei olevat kuigi head). Kuid palju paremini võiksid Laari sõnad käia blogipostituse autori arvates just nüüd IRL-i liikmeks astunud Eerik-Niiles Krossi kohta.

„Kes veel peale alles äsja erakonnaga liitunud Krossi suudaks selles enne tema tulekut tekkinud vaenupooli nii palju ühendada, et erakond päris koost ei laguneks? Kes oleks selle erakonna jaoks temast parem valik Mart Laari mantlipärija auväärsele ametikohale?“ pärib Laiapea. Tema sõnul on Kross ennast juba tõestanud valimistel populaarse kujuna, saades kevadel roheliste nimekirjas 3579 häält, mida suutis ületada ainult kaheksa IRL-i liiget. Kuid nende hulgas Laiapea arvates erakonnale uue juhi valimine kujuneks raskeks, sest tegemist on inimestega, kes mõjuksid praegust seisust arvates kas liiga lõhestavalt, ei ole sellest ise huvitatud või ei sobi muul põhjusel.

„Spekuleeritud on Urmas Reinsalu nimega, aga vaevast oleks tema rahulolematute jaoks palju vastuvõetavam kui Vaher. Uue esimehe seotus ühega vanadest osapooltest tähendaks vältimatult seda, et ussitamine erakonnas jätkub. Puhta lehe saaks keerata ette ainult keegi selline, kes tuleb väljast – Kross,“ kirjutab Laiapea *Infopartisan* portaalis.

Kui palju maksis Reformile Eesti kodakondsuse eest Liksutov?

IRL-i poliitikute elamisloaskandaaliga seoses on hakatud netikommentaariumides küsima: kui palju reformipoliitikud on saanud raha äriimeestelt, kellele nad on soetanud elamisloa või kodakondsuse? Kesknädala hinnangul on reformistidel viimane aeg avameelselt kõnelda endi majandussuhetest Vene äriimeestega, seeasemel et varjuda eetika viigilehe taha.

Näiteks 2005. aastal otsustas valitsus minister Rein Langi ettepanekul anda Eesti kodakondsuse suuräri-mehe Liksutovile. „Maksim Liksutovile kodakondsust andes tunnustab valitsus tema panust Eesti majanduse arendamisel. [...] Käesoleval ajal on ta tegev mitmetes transiidiga tegelevates ettevõtetes, nagu AS Transgroup Invest ning selle tütarettevõtte AS Transtrade ja AS Coal Terminal. Tema pädevuses on firmade strateegiate kujundamine ja juhtimine. Juhtides eelnimetatud firmasid, on Maksim Liksutov otseselt ja aktiivselt kaasa aidanud Eesti ekspordipotentsiaali tõstmisele ja majandussidemete arendamisele välisriikidega,“ põhjendas valitsus toona oma otsust.

On äärmiselt veider, et kui „kirikurahaskandaali“ ajal andsid reformarid ja nende kannupoisid mõista, et Vladimir Jakunini puhul on Vene transiit ja eriti Venemaa riigiraudtee *in principio* Vene eriteenistuste otsejuhtimisel, siis paar aastat varem ei seganud see teadmine kuidagi andmast Liksutovile kodakondsust eriteenete eest. On ju Liksutov olnud Jakunini juhitava Venemaa riigiraudtee oluline äripartner.

Võib-olla andis Reform, erinevalt IRL-ist, Vene miljonäri võtme Schengeni viisaruumi tasuta, kuigi seda võimalust ei usuks enam isegi oravad. Arvestades üha laienevat skandaali elamisloade ümber, küsime: kui palju raha võis tollane justiitsminister Rein Lang saada Eesti-vastaste küberrünnakute „arhitekti“ Sergei Markovi nime kustutamise eest Schengeni viisa-ruumi mustast nimekirjast?

Praegu näib, et sotside endise juhi Jüri Pihli mõne aasta tagused Andrus Ansip, Urmas Paeti ja Rein Langi puudutavad kahtlustused ei pruukinudki olla laest võetud.

HIIBUSE NÄDAL

Rünnatakse kõiki peale Reformierakonna kannupoiste

Isamaa ja Res Publica Liidu idarahaskandaal näitab eelkõige seda, et vähem kui aasta jooksul on sisuliselt kolmas kord, kui Eesti meedias püütakse veel ühele erakonnale külge kleepida silti, mille kohaselt sellesse kuuluvad kahtlased venelastega saherdajad.

IVOR ONKSION
vaatleja, Keskerakonna liige

Ei ole juhuslik, et peavoolumeedia püüdis vahetult enne IRL-i idarahaskandaali ka sotsidest luua kuvandit, mille kohaselt sõlmivad nad kahtlasi kokkuleppeid Vene Erakonnaga Eestis. Olgu see tõsi või mitte, polegi suurt oluline.

Oluline on hoopis, et kõigile, kes väheselgi määral takistavad Reformierakonna absoluutset ülevõimu siin riigis või on talle potentsiaalseks ohuks, kleebitakse külge silt „venelastega saherdajad“. Seega – kui ei olda Reformierakonnas, siis tuleb üritada vastast jalust lüüa, nõrgestada, mida ilmselt nüüd tehaksegi Isamaa ja Res Publica Liiduga.

Meedia kujutab skandaali erakonna sisetülina

Me kõik mäletame eelmise aasta detsembrikuud, kui tehti õhtusi AK-erisaateid ning üleriigilises meedias ilmus lõputult artikleid, milles süüdistati Keskerakonna juhti idarahaskandaalis. Ja muidugi küsiti Keskerakonna ründamisel alati arvamust konkureerivate erakondade „sõltumatutel“ esindajatel, kellel alati varuks mõni solvav lisakommentaari.

IRL-i poliitikute puhul sama taktikat välditakse, kuna Reformierakond sooviks neid edasi näha oma truualamlike partneritena.

Meedia püüab IRL-i elamislooskandaali kujutada kui üht erakonna sisetüli. Kuid ometi on skandaal üleriiglik, ütleks et lausa rahvusvaheline. Iga mõtlej inimene peaks aru saama, et kui riiklikke elamisloos müüakse suure raha eest rikastele Vene ärimeestele, on see otsene julgeolekurisk Eesti riigi jaoks. Seevastu õhtuses „Aktuaalses kaameras“ või „Reporteris“ kuuleme vana vingumist Tallinna auklike teede kohta ning vaid poole sõnaga ja ääretult neutraalselt puudutatakse IRL-i skandaali.

Kindlasti ei saa kogu seda erakonda näidata halvas valguses, kui mõned amoraalsed poliitikud, näiteks Indrek Raudne, Nikolai Stelmach või Siim Kabrits, otsustavad häid tutvusi kasutades ajada suuremahulist ebaseaduslikku ja kogu Euroopa julgeolekut ohustavat äri. Peaasi oleks, kui vaid süüdlased saaks karistatud.

Vabariigi President vaikib

Kui Keskerakonda oli vaja vahetult enne parlamendivalimisi idarahaskandaaliga nõrgestada, võttis üllataval kombel ründava positsiooni ka meie president Ilves, kes üldjuhul on väga pehmesõnaline. Seevastu nüüd, ühe võimuerakonna suhtes, on president väga ettevõtlik ning väldib seisukohavõtte. Lubas ju Ilves pärast Keskerakonna rünnaku alla sattumist seda erakonda valitsusse mitte lubada. Nüüd on juhtunud valitsuserakonnaga sama tüli, ning oma sõnu süüa oleks väga ebameeldiv.

Huvitaval kombel pole ka Kaitsepolitseist ega Riigiprokuratuurist tulnud sisuliselt ühtegi tugevat arvamust IRL-i rahvusvahelise skandaali suunal. Halvimal juhul näidatakse seda ühe ministereeriumi tööõnnetusena. Kuid ometigi on see kõike muud. Tahaks kuulda IRL-i tipp-poliitikute suure sõbra – riigi peaprokuröri Norman Aasa – arvamust sellelaolise ebaseadusliku äri kohta. Kuid kindlasti on vanad sõbrad kasutanud teadatud telefoniõigust ning selle võimaluse juba eos välistanud...

Kõiki vastaseid süüdistatakse koostöös venelastega

1950. aastatel tegutses Ameerika Ühendriikides senaator Joseph McCarthy, kelle võimutsemise perioodil süüdistati kõikvõimalikke tollase poliitvõimu vastaseid koostöös kommunistidega. Põlu ja rünnaku alla sattusid sajad organisatsioonid ja tuhanded inimesed – tagantjärele on selgunud, et paljudel neist polnud kommunistidega mingisuguseid kokkupuuteid, kuid tolleaegsetele USA võimudele olid nad ohtlikud – seepärast oli niisugune taktika suure naabri kartuses väga efektiivne.

Eestis on hakatud kasutada sama taktikat. Ning IRL-i puudutava ebaseadusliku skandaali avalikustulek on lask õhku, millega püütakse märku anda, et liiga iseseisvaks pole mõtet minna. Kuid loomulikult ei kujutata IRL-ist nii hirratsat tegelast kui sotsiaaldemokraatidest või Keskerakonnast.

Tahaks vaid loota, et kord tuleb aeg, millal IRL-i poliitikutest saavad tõelised riigimehed, ning et nad siis alustaksid koalitsioonikõnelusi Keskerakonna ja Sotsiaaldemokraatliku Erakonnaga uue, inimnäolise Eesti valitsuse loomiseks.

Olgu praeguse skandaali lõpplahendus milline tahes, IRL-i poliitikud saavad loodetavasti aru, kes siin riigis tegelikke niite tõmbab.

Keskerakond oleks ammu valitsus veel õig

Pea tunnistama, et usk Eesti demokraatiasse hakkab taastuma. Paratamatult aga tekib jõuetustunne, kui aastaid koged parempoolsete saherdamist, ent meedia võtab eranditult fookusesse ainult keskerakondlasi.

JAANUS KARILAI
Haapsalu linnavolikogu esimees

Precedent, mis seoses IRL-i elamislooskandaaliga on meie meediamaastikul juhtunud, avardab poliitilist mõtlemist kogu riigis. Kodaniku ehk valija uus õppetund tekitab poliitikas olulisi nihkeid. IRL marginaliseerub, ning kuigi Reformierakond võib esialgu veel tunda ennast hästi, siis keskpikas perspektiivis kaotab temagi võimupositsiooni ja poliitikas jääb rohkem ruumi sotsiaalselt mõtlevaltele erakondadele. Idanaaber on end juba kauemat aega realiseerinud meie parempoolsete erakondade kaudu ning „idatondiga“ hirmutamine mõjub nüüd teistmoodi.

mat aega realiseerinud meie parempoolsete erakondade kaudu ning „idatondiga“ hirmutamine mõjub nüüd teistmoodi.

Ansipi lõpp läheneb kiiremini

Pole parata, aga IRL-i skandaal ilma selge hukkamõistuta peaministrilt teeb teda kaasosaliseks. Ansipi karjuv kõneviis „kirikuskandaali“ teemal hakkab muutuma karikatuuriselt groteskseks. Nii president Ilvese kui ka Ansipi „eetilistest tõekspidamistest“ tulenev välistamispoliitika ei laiene nende lähikondlastele; see on nüüd ju kõigil näha. Kambakraatia on ikka veel lõhkumata, ja siin on Eesti demokraatial veel palju tööd ära teha! Väärtustekriis on ikka väga sügav, kui nüüd hakatakse skandaali raskuskeset ja peasüüdlast otsima Politsei- ja Piirivalveameti ametnike keskel ning nõrgast seadusandlusest. Ametnikud ju viisid ellu poliitilist tahet!

IRL-i eestseisus on juba puhtaks pesnud siseminister Ken-Marti Vaheri ja majandusminister Juhan Partsi ning erakonna volikogu on sellisele mõtlemisele järele lohisunud. Natuke karamist – ja asi ongi korras!

kiriku ehitamiseks või valimiskampaaniaks, siis nüüd on IRL võimul olles viljelnud konkreetset äritegevust ja Vene kapitali smugeldajad on IRL-ile suuremeelselt raha annetanud. Kas see raha Ansipi ja Laari jaoks ei haise?

Väärtustekriis on ikka väga sügav, kui nüüd hakatakse skandaali raskuskeset ja peasüüdlast otsima Politsei- ja Piirivalveameti ametnike keskel ning nõrgast seadusandlusest. Ametnikud ju viisid ellu poliitilist tahet!

Ansip on valitsuses koos erakonnaga, kes mõjuvõimuga kaubeldes tõi raha eelkõige IRL-i liikmetele ja ka veel ühele valitsuserakonnale valimiskampaaniast tekkinud aukude katteks! Kelle raha ikka liikus IRL-i kontodele ja kui vabad on nüüd selle valitsuserakonna juhtpoliitikud? Kelle rahade eest tegelikult osteti IRL-i maja ja miks seitse kuud pärast ostu-müügitehingut on IRL ikka veel sinna „sisse kirjutatud“?

Kui Keskerakonna puhul räägiti hüpoteetilisest rahast, mis pidi tulema Eestisse kas siis

Kas üldse on huvi tuntud nende rahade päritolu vastu? Vastuste kohal on suur ja sügav hall tsoon. IRL peaks nüüd valitsusest lahkuma, läbi tegema sügava enesekäemuse, töötama usalduse taastamise nimel. Me aga näeme, kuidas väärtused võimu ees taanduvad – võimust ei loobuta ise.

Sotsid müüvad end odavalt või jätkavad hambutu opositsioonina?

Kuigi Ansip eitab, räägitakse kuluarides, et Reform on sotsid pannud ooterežiimile – ju-

Äripäev: Isamaalaste abil miljonäriks

Algus esilehel

Kaup koos, hakkasid rublade müügist saadud dollarid laekuma Kivimäe ja Strandbergi Soome firma Maag Oy Eesti kontodele Hansapangas ja Ühispankas – nelja kuuga ühtekokku 9,7 miljonit dollarit. Sellest 1,9 miljonit kanti üle Eesti riigile, ülejäänud 7,8 miljoni dollari saatuse kohta täpseid andmeid ei ole. Valdavalt võeti see välja sularahas, väiksem osa rahast rändas aga USA pankadesse. Riigikontroll, politsei ja prokuratuur üritasid küll asja uurida, kuid edutult.”

Hundimägi lisab, et kohtust pääsesid kõik puhtalt, sest neid ei süüdistatud mitte Eesti riigi raha kõrvalepanekus, vaid hoopis valuutatehingute korra rikkumises. Kivimägi ja Strandberg said vastutasuks Rahva Hääle. Kadunud dollarite võtme-figuuriks võis olla Äripäevas ilmunu põhjal vaid üks mees – Tiit Pruuli.

1995. aastal (kui võimule tulid Vähi ja Savisaar – KN märkus) asus Pruuli tööle Eesti Raudtee nõunikuna, kus tema tegevussuunaks sai investeringute hankimine ja ettevalmistused erastamiseks. Nagu Hundimägi kirjutab, sai sellest endise Laari nõuniku Pruuli teine elutehing.

Rublatehing:

Kivimägi ja Strandberg said vastutasuks Rahva Hääle. Kadunud dollarite võtme-figuuriks võis olla Äripäevas ilmunu põhjal vaid üks mees – Tiit Pruuli (pildil).

„1997. aastal kinnitas valitsus Eesti Raudtee erastamise põhimõtteid ühes otsusega reisi-jatevedu ja kaubavedu lahku lüüa. Eesti Raudtee nõuniku Tiit Pruuli eeltöö tulemusena pandi tulevase EVR Ekspressi varana kirja kogu Balti jaama kinnistu, reisivagunite depoo, viis vedurit ning üle saja vaguni, rääkimata väiksemast kraamist. Kogu kupatuse hinnaks määrati 14,7 miljonit krooni.

1998. aasta sügisel toimunud „rahvusvahelise erastamiskonkursi“ võitjaks tunnustati äsja riulilt ostetud OÜ Fraser Grupp, kes pidi EVR Ekspressi 51 protsendi aktsiate eest välja käima 15,3 miljonit krooni. Täpselt nii palju nagu

oodati, sest 49% aktsiatest jäi esialgu Eesti Raudtee kätte. Ilmselt ei olnud teised erastamishuvilised eesotsas Soome riigiraudteega EVR Ekspressi tulevaste varade hindamisakti näinud. Peatselt selgus, et aktsiate eest 14,7 miljonit krooni välja käinud Fraser Grupi ainu-omanikuks sai 15000 krooniga Tiit Pruuli, et seejärel kaheks aastaks ümbermaailmareisile minna,“ ironiseerib Äripäev.

Hundimägi meenutab veel mitut skandaali, millesse on võtmetegijatena segatud sellised nimed nagu Enn Pant, Kalev Järvelill, Anti Selge, üks Daiwa-skandaali osalisi

Aare Kilp ja Go Groupi pistise-skandaali tõmmanud GoBusi endine juht Aivo Pärn.

„Go Group“i kuulub ka kütusemüüjaga tegelev GoOil ning on sahistatud, et see ettevõtte tegi aktiivset kuluariteid, kui poliitikud üritasid sel kevadel riigikogus seadusi karmistades kütuseturul toimuvad käibemaksu petu-skeemid ära lõpetada. Bussiäri kasumlikkus sõltub palju kütusehinnast. Pruuli kõrval on Go Groupi omanikeks Marcel Vichmann 48% ja kontserni tegevjuht Anti Selge 20%ga,“ kirjutab Äripäev oma põhjalikus meenutusloos.

Kesknädalale refereerinud Urmi Reinde

Kesknädala toimetusel:
Autori kinnitusele on üle-vaade valminud Äripäevas varem ilmunud artiklite põhjal.

LOE PIKEMALT!

Äripäev online
4. detsember

„Isamaalaste abil miljonäriks“

Autor:
Aivar Hundimägi

sest välja löödud, aga neil jääb ust üle!

Parempoolsete nõudmised poliitiliste tõekspidamiste ja eetilise palge suhtes kehtivad ainult konkurentide kohta. Kui eetika mõraneb võimkonnas endas, siis on süüdi ikka ametnik. Kui täna oleks IRLi asemel valitsuses KE, siis oleks ta mõne hetkega pidanud koalitsioonist lahkuma – ikka Ansipi ja Ilvese kaasabil. Kambakraatia veel töötab, kuid jalad on hakanud kõikumisele.

hul, kui käituvad n-õ õigesti, siis saavad valitsusse ehk suu-tele pildile, sest Reform vajab

ikkagi endale kõrvale kasvõi näiliselt „puhast lehte“. Politoloogid on öelnud, et

kasulik on olla igal juhul võimul ning midagi teha (näiteks tõsta lastetoetusi kasvõi komakoha võrra). See annab alust arvata, et juba siseministri ja välisministri ametikoht ajavad sotsid tasakaalust välja. Samas võib Mõõdukate lahja

„Vene ohuga“ hirmutamine on tulevikus selgelt devalveerunud.

vaim olla sotsides asendunud jaak-allikliku teravama tundega, mis annab lootust, et reformikad ei saa valitsuses enam ainult koort riibuda. Kui aga jaak-alliklik vaim osutub pelgalt intrigeerivaks vaimuks, siis tabab lisaks IRL-ile järgmistel valimistel suur poliitiline krahh ka SDE-d.

Kui sotsid jätkavadki vaikivalt ning IRL ja Reform hoiavad võimust kümne küünega kinni, siis on 2015. aastal valimistulemused ettearvamatus. Üks stsenaarium oleks, et Keskerakond moderniseerub tugevaimaks erakonnaks ja tema kõrvale

tekib uus arvestatav erakond.

IRL-i skandaal nõrgestas vene kaarti
Vene kaardi abil on parempoolsed 20 aastat mänginud Eesti poliitikas esimest viiulit.

Pärast riigireeturluse sugemetega käitumist, kus IRL-i juhtkond peidab pea liiva alla, on „Vene ohuga“ hirmutamine tulevikus selgelt devalveerunud. Ei saa välistada, et valijad hakkavad nüüd ümber grupeeruma hoopis teiste tunnuste järgi.

Vaadates, kuidas Vene kapital liigub läbi Tallinna Sadama ja ka IRL-i juhitava Siseministeeriumi (skeem sai alguse Marko Pomerantsi ministriks oleku ajal), pole tänastel valitsuserakonna poliitikutel enam moraalselt õigust kellelegi teisele näpuga näidata. Õpetada kõrgemat moraali ja peenetundelist eetikat saab ikkagi see, kes ise oma õpetuse järgi elab ja iga päev toimetab.

Eesti poliitikamaastik elab üle suurt maavärinat. Milliseks kujuneb pilt, näitavad 2013. ja 2015. aasta valimised – juhul, kui ei tule erakorralisi valimisi. Põhjusi oleks!

Eestlaste moraal sai raske löögi

IRL paanikas, Isamaa lõhki, Reformierakond segaduses. Elamislubade skandaal lõhub valitsust, lõhestab erakondi, räsib rahvuslasi, külvab nõutust iga ausa eestlase südamesse.

HEIMAR LENK
heimar.lenk@riigikogu.ee

Eesti riik läheb raskele 2012. aastale vastu sügavas kõlbelises ja poliitilises kriisis. Kas suudame sellise kahepalgeline valitsusega võita majandusraskusi, mida Euroopa Liit külvab ka Maarjamaale? Kas oleme valmis uuteks rasketeks reformideks, mida meilt nõutakse eurosooni säilitamise jaoks?

Mis aga kõige tähtsam, kas eesti rahvas enam tahabki kõhu kõrvale kokku hoida, et praeguste valitsejate võimu päästa?

Küsimusi rohkem kui vastuseid

Kas siseminister Ken-Marti Vaher ja majandusminister Juhan Parts teadsid IRL-i noorte liikmete Raudse ja

Stelmachi räpasest ärist elamislubadega? Küsimus on tähtsamast tähtsaim, sest sellest selgub valitsuse tõeline pale. Siiani on vaid hämatud. 5. detsembril Riigikogus küsisin peaminister Ansipi käest, et miks ta pole terve nädala jooksul sõna võtnud majandusministri ja siseministri rolli kohta elamislubade skandaalis. Peaminister vastas, nagu ikka, et kui süü pole tõestatud, ei saa ta seisukohta öelda. „Ma eeldan, et nad on olnud õigel teel ja majään oma eelduse juurde, kuni pole tõestatud vastupidine. Aga antud küsimuses on kindlasti vajalik väga põhjalik uurimine, analüüs, ja järeldusi saab teha siis, kui see analüüs on koostatud,“ selgitas ta.

Miks enne süü tõestamist Raudne astus Riigikogust tagasi ja Stelmach lahkus Tallinna linnavolikogust, seda Ansip ei selgitanud.

Laari rasked valikud

Pärast IRL-i eestseisuse istungit, kus erakonna esimees ja riigi esimene rahvuslane Mart Laar kukkus oma partei liikmeid kaitsma, purunes lootus, mis mõni päev varem oli sündinud – siis, kui Laar telekaamera ees bravuuriselt Raudse ja Stelmachi parla-

mendist ja volikogust välja kihutamist nõudis. Sel hetkel arvasid paljud, et uus aeg on Eesti poliitikasse saabunud ja omameeste sulitempe erakonna tagatubades enam katma ei kiputa. Kuid eestseisuse koosolek näitas, et pöörduti tagasi vanade vahendite arsenalile.

Kelle nüüd Laar suudab pehmeks rääkida IRL-i esimehe toolile istumiseks, on eriti ränk küsimus. Kes sinna veel kipuks? Kas märgiga

geolekustruktuurid ja Kaitseministeerium maha. Pahanus tuli välja ühes teises NATO liikmesriigis. Võib-olla sai asi ka seekord alguse hoopis Schengeni viisaruumi maadest, kus kahtlase mainega ärimehi märkama hakati. Kes teab? Selge on see, et Eesti Televiisiooni eetris näidatud väga tõsine süüdistav reportaaž poleks iial sinna jõudnud, kui valitsuse tasemel oleks tahetud seda tagasi hoida.

Küsimusi on palju ja valitsusjuhil tuleb vastused leida. Nüüd oleme ju ühtses riikide liidus ja meie pahandused puudutavad kõiki liikmesmaid. Kas jõuludeks saab asi selgeks?

majandusminister? Vaevalt. Kampsunid ka ei sobi, nemad on mässajad.

Ansip, tuleta Simmi meelde!

Mis Ansipil nüüd üle jääb? Kõigepealt peab ta oma nahka päästma, sest elamislubade skandaal kõigutab kogu valitsuse püsimist. Elamisloa said ju ikkagi ka väidetavad mafioosod. Võib-olla tuleb tal endal tagasi astuda – kui äkki Euroopa seda nõuab?

Minul on tunne, et kogu praegune skandaal tuligi välja mõnes Euroopa pealinnas. Mitte Tallinnas. Mäletate luuraja Herman Simmi juhtumit? Sellele magasid jumeie riigi jul-

Näib, et mingi muu surve oli tugevam kui lihtne pealekaebamine ja ärapanemistaha. Ansipil on veelgi raskemad valikud kui Laaril. Seoses Euroopa Liidu hullu majandusseisuga tuleb tal tihti Brüsseli vahet sõita. Mida aga öelda sealsetele kolleegidele Eestisse mehkeldatud ettevõtjate kohta? Kes on asja taga? Kuidas süüdlasi karistati?

Küsimusi on palju ja valitsusjuhil tuleb vastused leida. Nüüd oleme ju ühtses riikide liidus ja meie pahandused puudutavad kõiki liikmesmaid. Kas jõuludeks saab asi selgeks?

Eesti Rooma Klubi peab sekkuma ühiskonna eetilisse kriisi

Eesti Rooma Klubi ühendab ühiskonna silmapaistvaid inimesi, kes tunnevad muret Eesti ja maailma käekäigu pärast. Rooma Klubi iga liige võiks olla ekspert ühiskonna mingile mureprobleemile hinnangu andmisel.

MATI HINT

Tekst: <http://decivitate.ee/> avaldatakse autori nõusolekul

Kuid Eesti Rooma Klubi

on ühiskonnas vähe näha. Tungivalt on vaja, et Eesti Rooma Klubi sekkuks Eesti ühiskonna probleemidesse ning teeks seda nähtavalt ja tuntavalt. Selleks peaks klubil olema oma väljund, mis taotleks mingis mõttes omaaegse Kultuurinõukogu ühiskondlikku staatust. Seda saavutada on praeguses meediasituatsioonis raske, aga uus juhatus peaks jõuliselt püüdlema selle poole.

Maailm on tõesti hädaohus,

aga ka Eesti riik ja eesti rahvas on hädaohus. Me ei tohi vaikida, kui Eesti ametlikus poliitikas toimetatakse plaanipäraselt Eesti riigi ja eesti rahva kokkutõmbamise programmi järgi. Maaelu kaotamine (koguni euronormidele toetudes), koolisüsteemi koondamine (dema-googilisel kõrgemast õppekvaliteedist kõneldes), sotsiaalse infrastruktuuri ulatuslik likvideerimine toob paratamatult kaasa maaeluvõimaluste allakäigu.

Ja kas linnades ning kogu riigis on asi teisiti? Eesti pangandusest pole tegelike pankade näol kuigi palju järele, tootvad ettevõtted on suures ulatuses välismaalaste kätes ja tootmisest tulenev kasum voolab välismaale.

Nõukogude ajal räägiti

kogu aeg demokraatiast – sellest, mida polnud. Meie ajal Eesti Vabariigis, väidetavalt õigusriigis, räägitakse vahetpidamata väärtustest, kuid juba ammu ei nimetata, millised väärtused meil au sees on või peaksid olema. Räägitakse sellest, mida pole. Nimepidi nimetatavatest väärtustest on sageduselt esikohal turumajandus ja homoseksualism.

Et turumajanduse juurde peaks kuuluma ka ausus, sõnapidamine, lepingute heasoovlik täitmine, kohusetundlik töö – seda kuuleb väga harva. Meie riigi taastamise juures olnud 20. Augusti Klubi liige Ants Veetõusme on hiljuti kirjutanud: „Ja kahjuks on viimaste aastate poliitika suunatud selle poole, et aus tõsine töö pole enam auasi, auasi on omada kohta rikaste edetabelis.“ („Mitme tule vahel“, lk 597). Tõde ei tõuse mitte alati ja vale vajub veel harvemini. Selliseks olukorraks on kujundatud vastav atmosfäär.

Kuidas saakski vale vajuda

ja tõde tõusta, kui möödunud aasta detsembris esitas toonane kaitseminister, praegune haridus- ja teadusminister Jaak Aaviksoo doktriini, mille kohaselt rahvuslasele on oma rahvuslikes müütides, ajalugu kaasa arvatud, õigus ka valedel või vähemalt poolvaledel?

Eesti avalikkuses puhkes selle järel terav diskussioon, milles sõna võtsid nii Aaviksoo doktriini eitajad (valdav enamus) kui ka vähesed toetajad. Haridus- ja teadusminister ei vabandanud oma sõnu välja ebatäpse sõnastusega või järelemõtlematusena, vaid arendas oma valede õigustamise doktriini edasi. Rooma Klubi peaks olema autoriteet, kes niisugustel puhkudel korraldab oma arutelu ja võtab eetilise seisukoha.

Novembrikuu teisel nädalal

oli Eesti Rahvusringhäälingu varahommikustes uudistes ühel päeval esikohal Konjunktuuriinstituudi juhtivteaduri Leev Kuumi teaduslik seisukoht: mida rohkem töötuid eestlasi Eestist lahkub, seda parem, seda suurem kergendus riigile. Uudist peeti väga tähtsaks: diktorahtas, et teadlane ütles nii ja nii.

Siiski tajuti juhtivteaduri arvamust sedavõrd jõhkrana, et järgnevates uudissaadetes seda ei korratud. Kuid see ei muuda asja: just niisuguste teaduslike seisukohtadega Eesti majandust ja kaudselt ka Eesti riiki valitsetakse. Leev Kuum ei ole nähtavasti küsinud, kelle jaoks on see riik, kui need, kes selle riigi taastamisest on osa võtnud, peavad nüüd lahkuma.

Kõnekas on ka fakt,

et 26. novembri Eesti Päevalehes teeb toimetaja Priit Simson kaheleheküljelise intervjuu Leev Kuumiga, aga see kurjakuulutat teaduslik seisukoht pole Simsonile meenuud. Need on ainult tüüpilised üksiknäited.

Olukorras, kus suur osa Eesti elanikkonnast ja pealekasvavast nooremast põlvkonnast ei tunne tugevat emotsionaalset sidet Eesti riigi, eesti keele ja eesti kultuuriga, on poliitikutel mis tahes vale ja mis tahes viisil väljendatud hoolimatus oma rahva, eesti keele ja kultuuri vastu lähedal riigireetmisele, sest likvideerimise sarnane poliitikaümine ei ole kavandatudki jätkusuutlikuna.

Eesti Rooma Klubi aukohus on olla eetiliseks ja intellektuaalseks vastukaaluks poliit- ja majandusmängurusele.

Mati Hint pidas selle kõne Eesti Rooma Klubi aastakoosolekul Tallinnas 28. novembril. Kaks päeva hiljem lahvatas elamislubade skandaal.

Keskerakond Euroopa liberaalide Palermo kongressil

Euroopa Liberaalide, Demokraatide ja Reformistide Partei (ELDR), kuhu 2003. aastast kuulub ka Eesti Keskerakond, pidas 23.–25. novembrini Palermos (Itaalia) 32. kongressi. Sedapuhku osales kongressil Keskerakonna delegatsioon esimest korda täies koosseisus vastavalt mandaatide arvule, omades seal Eesti suurima liberaalse erakonnana rohkem hääli kui Eesti Reformierakond.

HENRI KASELO
Euroopa Parlamendi
saadiku Siiri Oviiri nõunik

DAISY JÄRVA
Keskerakonna välissekretär

Keskerakonna delegatsiooni kuulusid Euroopa Parlamendi saadikud Siiri Oviir ja Vilja Savisaar-Toomast, samuti nende nõunikud Henri Kaselo ja Mikk Pikkmeets, kesknor Liis Einstein ja Keskerakonna välissekretär Daisy Järva.

EL-i eelarve ja eurotsoon
ELDR-i kongressi põhi-temaks oli Euroopa Liidu eelarve tasakaalustamine. Arutleti ka eurotsooni tuleviku üle, räägiti taastuvast energiast, olukorrast Põhja-Aafrikas jt araa-

bimaades, jagati kogemusi, kuidas levitada liberaalseid väärtusi jmt. Majandusbloki arutelude käigus kritiseeriti avaliku sektori arutatud raiskamist – kulutatakse rohkem, kui on reaalselt tulusid. Samas hoiatati ka läbimõtlemata kärpimise eest, mis võib majanduskasvu hoopis pidurdada.

Esimeheks valiti Watson
Kongressil valiti uueks esimeheks inglase liberaaldemokraat Sir Graham Watson, kes on varem olnud ka Euroopa Parlamendi liberaalide ja demokraatide fraktsiooni (ALDE) esimees. Tema lubaduseks oli tugevada ELDR-i, muutes katusorganisatsiooni targeimaks ri-

kideüleseks poliitiliseks jõuks Euroopas. Tänapäev Euroopa vajab tema sõnul just liberaalseid ideid ja lahendusi, et kriisist välja tulla. Keskerakonna jaoks on Graham Watsoni valimine ELDR-i presidendiks kindlasti hea valik, kuna ta on meie erakonda alati mõistnud ja toetanud. ELDR-i viieks asepresidendiks valiti: Marc Guerrero (CDC, Kataloonia/Hispaania), Louise van der Laan (D 66, Holland), Leoluca Orlando (IDV, Itaalia), Alexander Graf

Foto: Daisy Järva

Lambsdorff (FDP, Saksamaa) ja Astrid Thors (SFP, Soome).

Eestist kandideeris Euroopa Parlamendi saadik Kristiina Ojuland (Reformierakond), kes valituks ei osutunud.

Euroopa liberaalide juht Graham Watson

ELDR-i esimeheks valitud Graham Watson on põneva elusaatusega mees. 1956. aastal sündinud Grahami isa oli Briti kuningliku mereväe ohvitser, ema – õpetaja. Oma poliitilist karjääri alustas Watson 1972. aastal, ühinedes Noorte Liberaalide organisatsiooniga. Järgnesid mitu olulist ametikohta Briti ja Euroopa liberaalide võrgustikus. 1979. aastal lõpetas ta Edinburgis Heriot-Watti ülikooli keelte alal. Praegu räägib ta nelja keelt.

1988. aastal töötas Watson Londonis ja Hongkongis HSBC pangas. Watson on Euroopa Parlamendis esindanud Suurbritanniat alates 1994. aastast. Ta on varem olnud Euroopa Parlamendi liberaalide ja demokraatide (ALDE) esimees, juhtides

liberaaldemokraate aastatel 2002–2009. Tänavu sügisel pälvis Watson kõrge kuningliku autasu (*Queen's Birthday Honours*) ja ühtlasi sai temast rüütel. Samas on ta monarhismivastane, kelle hinnangul peaks kuninganna järel saareriigis juhtimise üle võtma president. „Ma ei ole esimene

ega ka viimane vabariiklane, kes rüütli tiitli pälvis,“ ütles Watson. Tseremoonial Windsoris lossis avaldas Watson arvamust, et kõrge tunnustuse pälvis ta eelkõige oma töö eest Euroopa Parlamendis liberaaldemokraatide liidrina. Watsoni hobideks on purjetamine ja jazz-muusika kuulamine. 2008. aastal käis Watson Tallinnas ALDE fraktsiooni koosseisus külaskäigul, mille üks korraldajaid oli Siiri Oviir.

TALLINNA TV

19. – 25. detsember

ESMASPÄEV, 19.12

08:55 KAVA
09:00 TeTeVeke
09:30 Terve tervis*
10:00 Kultuurimeeter*
10:30 Euroopa tee*
10:45 Tallinn, olen kuulus! *
12:30 Aleksei Turovski lood*
13:00 Amazing Grace *)
InfoTV
KAVA
17:55 Elu peeglis*
18:00 TeTeVeke
18:30 Kuulujutud*
19:00 Tartu uudised
19:30 Pealinnapilt
20:00 TÄNA. Pealinna uudised
21:00 Tallinlase tarbeks*
21:30 Tallinna 9. visioonikonverents «Uus elu mägedele»
22:00 Anthony Zimmer
23:30 KAVA
23:35 TÄNA*
00:05 Tartu uudised*
00:35 Pealinnapilt*
01:05 Tallinna 9. visioonikonverents «Uus elu mägedele»*
01:35 Anthony Zimmer *

TEISIPÄEV, 20.12

08:55 KAVA
09:00 TeTeVeke
09:30 Kuulujutud*
10:00 Tartu uudised*
10:30 Pealinnapilt*
11:00 Tallinlase tarbeks*
11:30 Tallinna 9. visioonikonverents «Uus elu mägedele»*
12:00 TNTV
12:30 Anthony Zimmer *
16:50 KAVA
16:55 Korvpallistuudio
17:10 OTSE: Korvpall. BC Kalev/Cramo - Nizhny Novgorod
19:10 Öigusnõu
19:30 Vaba mõtte klubi
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
21:00 Helsinki - Tallinn
21:30 Spordisõbrad
22:00 Psühhiaater
23:45 KAVA
23:50 TÄNA*
00:20 Öigusnõu*
00:40 Korvpallistuudio*
00:55 Korvpall*
02:55 Psühhiaater

KOLMAPÄEV, 21.12

08:55 KAVA
09:00 TeTeVeke
09:10 Öigusnõu*
09:30 Vaba mõtte klubi*
10:30 Helsinki - Tallinn*
11:00 Spordisõbrad*
11:30 Kutseharidus Tallinnas *
12:00 OTSE: LV pressikonverents
12:30 Korvpallistuudio*
12:45 Korvpall*
14:45 Psühhiaater
17:55 KAVA
18:00 LV pressikonverents*
18:30 TeTeVeke
19:00 Pealinna Pead
20:00 Kultuurimeeter
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
21:00 Estica. Siimeoni ja Hanna kirik
21:30 Elu peeglis
22:00 9. taevas
23:35 KAVA
23:40 TÄNA*
00:10 LV pressikonverents*
00:40 Pealinna Pead*
01:40 Kultuurimeeter*
02:10 Estica. Siimeoni ja Hanna kirik*
02:40 Elu peeglis*
03:10 9. taevas*

NELJAPÄEV, 22.12

08:55 KAVA
09:00 TeTeVeke
09:30 LV pressikonverents*
10:00 Pealinna Pead*
11:00 Kultuurimeeter*
11:30 Estica. Siimeoni ja Hanna kirik*
12:00 Elu peeglis*
12:30 9. taevas*
16:40 KAVA
16:45 Korvpallistuudio
17:00 OTSE: Korvpall. BC Kalev/Cramo - BC Himki
19:00 Spordisõbrad*
19:30 REC
20:00 KodanikuTV. Südameit ära

20:30 TÄNA. Pealinna uudised
21:00 Hingelt tugevad
21:30 Linnaruum
22:00 Keelatud tants 2 (Step Up 2: The Streets, USA, 2008)
23:35 KAVA
23:40 TÄNA*
00:20 Korvpallistuudio*
00:35 Korvpall. BC *
02:35 Linnaruum*
03:05 Keelatud tants 2*

REEDE, 23.12

08:55 KAVA
09:00 TeTeVeke
09:30 REC*
10:00 KodanikuTV. Südameit ära*
10:30 Hingelt tugevad*
11:00 Linnaruum*
11:30 Tallinn liigub*
12:00 Terve tervis*
12:30 Korvpallistuudio*
12:45 Korvpall.-*
14:45 Keelatud tants 2*
16:20 Ivo Varts 50
18:10 TeTeVeKe: multifilm Tallinna vapipäeva tähistamine
19:30 Ajaga sammu
20:00 Kultuurimeeter. Õnnelik lõpp
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
21:00 Tallinn, olen kuulus!
21:30 Kuulujutud
22:00 Lubadus
00:05 KAVA
00:10 TÄNA*
00:40 Tallinna vapipäeva tähistamine*
01:40 Kultuurimeeter*
02:10 Tallinn, olen kuulus! *
02:40 Lubadus

LAUPÄEV, 24.12

08:55 KAVA
09:00 TeTeVeke: 12 jõulupäeva
09:30 Koos parima sõbraga
09:50 Ajaga sammu*
10:20 Kultuurimeeter*
10:50 Kas tohib?
11:20 Jõulud Brüsselis
11:50 OTSE: Jõulurahu väljakuulutamise Tallinnas
12:15 Jõulud saksa ja inglise moodi
13:35 Perefilm. Õnnetu lõpuni 2. Lumivalgeke
14:15 Kohtumised kamina juures. Kõnele meile armastusest
15:15 Sõleke 35
16:45 Multifilm. Alice Imedemaal
17:30 Talendid kodus. Risto Joost
19:00 Etnos
19:30 Pillimeeste klubi
20:30 Eliitkontserdid. Mihkel Mattisen (klaver)
22:00 Urmas Sisask. Jõuluroatoorium
22:45 Jõulumajake
00:25 KAVA
00:30 Jõulud Brüsselis*
01:00 Pillimeeste klubi*
02:00 Etnos*
02:30 Jõulumajake *

PÜHAPÄEV, 25.12

08:55 KAVA
09:00 TeTeVeke: Jõuluangel
09:50 TeTeVeke: multifilm Kultuurimeeter*
10:30 Pärilmaja uus ajastu
10:50 TeTeVeke: multifilm Linna aed
11:30 Salongiõhtu. Peterburi 1850
12:50 Perefilm. Hiirepöög Perez
14:25 Kohtumised kamina juures. Kristiina Ehin, Kulno Malva
15:25 Sõleke 35
16:35 Arktikalugu
18:00 TeTeVeke: multifilm Triangel
18:15 Tallinn, olen kuulus!
18:45 Talveigatsus. Alen Veziko, Luisa Värk
20:30 Edith Piaf - elusse armunud
21:45 KAVA
00:00 Pärilmaja uus ajastu*
00:05 Triangel*
00:25 Tallinn, olen kuulus! *
02:40 Edith Piaf - elusse armunud*

Telli KESKNÄDAL!

Loe, mis elus tegelikult toimub!

2012. aasta 12 kuuks KESKNÄDAL soodsalt:
üks aastatellimus vaid **20** eurot (tavahind 27 eurot)

Kampaania 16. november – 31. detsember 2011
kehtib ainult aastatellimuse kohta.

Helista **617 77 17** või www.tellimine.ee
või tellimine@expresspost.ee

Tee
heategu!

Märka enda kõrval inimest, kes huvitub
rahva poliitikalehest ja telli KESKNÄDAL
sõbrale, tuttavale, vanematele jõuluringituseks!

Nädala juubilar PEHR EVIND SVINHUFVUD 150

Kes ta on? Mis puutub ta meisse, eestlastesse? Selliseid hüüatusi kajab kindlasti, kui lugeja leiab Kesknädalast selle kirjutise. Paraku annavad need reaktsioonid vaid tunnistust paljude meie kaasmaalaste vähesest ajalootundmisest, sealhulgas otseselt Eestiga seotud ajaloo tundmisest.

Tegu on meie naaberriigi ja kohatise suure eeskuju Soome iseseisvusaja ühe kõige markantsema tegelasega, kelle ausammas seisab Soome parlamendi *Eduskunta* treppidel kõrvuti esimese presidendi Ståhlbergi ja traagilise sõja-aegse presidendi Kallio skulptuuridega.

Pehr sündis 15. detsembril 1861 Rapola mõisas Sääksmäel, praeguses Pirkanmaa maakonnas Edela-Soomes muistse aadlisuguvõsa järeltulijana. Temast kasvas hiljem Soome Vabariigi kolmas president (1931–37), kelle tegevus üsna tugevasti mõjutas meie põhjanaabrite välispoliitilisi valikuid, ning tema elu lõppes 29. veebruaril 1944 Ida-Soomes Luumäel, just sellesamas vallas, kus asub nüüd ka mälestussammas Eesti poistele, kes osalesid Jätkusõjas Nõukogude Liidu vastu rügemendi JR 200 ridades.

Svinhufvudide suguvõsa oli väga muistne ja sai juba 15. sajandil alguse Kesk-Rootsist Dalarnast. Väidetavalt võivad suguvõsa juured olla pärit isegi keskaegsest Norrast. Kuningas Johan III andis 1574. a sugu-

võsale Rootsi rüütelkonna 145. suguvõsana aadlitiitli *Svinhufvud af Qvalstad*. Suguvõsa vapil on täht ja metsseapea (*svinhufvud* = seapea). Soome rüütelkonnas sai suguvõsa autonoomia-ajal 7. positsiooni.

Pehri lapsepõlv oli traagiline. Tema isa oli laevakapten, kes hukkus Vahemerel Kreeka saarestikus, kui poiss oli vaid kaheaastane. Mõne aasta pärast laskis end maha ka tema vanaisa ning Rapola mõis tuli seejärel maha müüa. Väike Pehr rändas koos ema Olga ja õe Mathildaga Helsingisse, kus perekond pidi ennast ülal pidama üksikhooldajast ema väheldase kontoriametniku-palgaga.

Vaestele peredele iseloomulikult virgutab just materiaalne kitsikus noort Pehri hankima parimat võimalikku haridust. Ta alustas kõrghariduse omandamist ajalooõpingutega, kuid keskendus seejärel juurale ning tema esimeseks töökohaks sai Turu linna kohtumaja. Samast linnast leidis ta ka elukaaslase Ellen Timgreni, kellega abiellus ja sai kuus last, kellest enamik elas väga pika elu, sealhulgas esimene poeg Pehr Yngve elas koguni 101-aastaseks (suri alles 1991).

Seejärel tegutses mees mitmes kohtus, kuni sai kohtunikuameti Kotkaniemel Luumäe vallas. Pehri poliitikurjäär algas 1899, kui läks lahti esimene venestamisae. Ta oli järje-

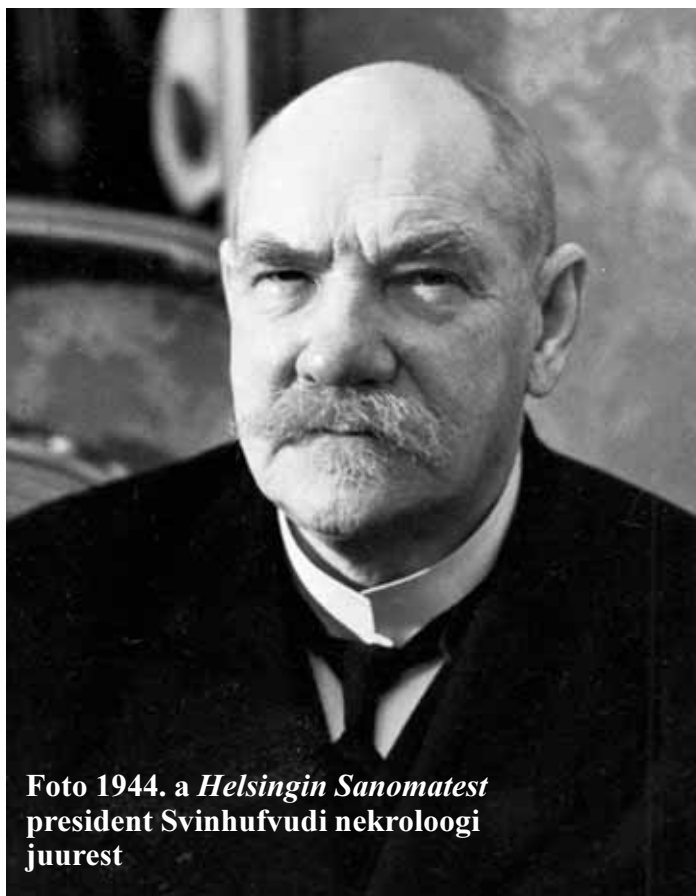

Foto 1944. a *Helsingin Sanomate*st president Svinhufvudi nekroloogi juurest

kindel põhiseaduse kaitsja, mis tõi kaasa ohtralt konflikte Vene ametnikega. Ta osales Kagaali tegevuses, mis oli soomlaste esimene Vene-vastane ühendus ja kuberner Nikolai Bobrikovi algatatud venestamiskampaania (1899–1905) ilmekaim vastustaja.

Peaministriks tõusnud Leo Mechelin esitas Svinhufvudi kandidatuuri Senati liikmeks, kuid tsaar blokeeris selle. Siis

osales Pehr ühekojalise *Eduskunta* (1907) tegevuses noorsoomlaste partei ridades ja sai ka sotside toetuse, kuid loobus erimeelsuste tõttu esimehe kohast ja taandus tagasi Luumäele.

Teise venestamisaja algus tähendas Svinhufvudi karjäärile selget pööret, kui ta 1914. aastal keeldus tunnustamast Venemaa kodanikku Konstantin Kasanskiit Soome prokuraatoriks, misjärel kindralku-

berner Franz Seyn vallandas ta kohtunikuametist. Svinhufvud keeldus lahkumast oma kohalt ja ta pagendati Siberisse, Tomskisse.

Pehr Svinhufvud pöördus Soome tagasi pärast Veebruarirevolutsiooni 1917 ja teda võeti vastu kui rahvuskangelast. Temast sai prokuraator ja iseseisvust taotleva Senati esimees. Selles ametis andis ta Senatile 4. detsembril iseseisvusdeklaratsiooni, mis võeti vastu 6. detsembril, päeval, mida nüüd tähistatakse Soome iseseisvuspäevana. Tema käis ka hankimas Soome iseseisvusele tunnustust Vladimir Leninilt 31. detsembril 1917.

Kui puhkes kodusõda, pidi Svinhufvud 1918. aastal Soomest põgenema. Ta pages jäälohkujal „Tarmo“ Tallinna, kust reisis edasi Saksamaale ja seejärel tagasi Soome. Svinhufvud oli sõja ajal riigihoidja (riigivanema) positsioonis ja valis koostöö Saksamaaga. Ta pooldas Hesseni printsi Friedrich Karli valimist Soome kuningaks. Saksamaa kaotus Esimeses maailmasõjas aga tagas Soome jäämise vabariigiks ning ühtlasi Svinhufvudi taandumise riigijuhi positsioonilt.

Pehr Svinhufvud osales 1925. a. presidendivalimistel, kuid kaotas Maaliidu esindajale Lauri Kristian Relanderile. Soome poliitika tippu maandus ta tagasi aastal 1930, kui sai peaministriks. Soomes tõstis

pead profašistlik Lapua liikumine, mille toel Svinhufvud valitigi 1931. aastal presidendiks. Paradoksaalsel kombel sai Lapua liikumine kiire lõpu Mäntsälä mässu ajal, mille mahasurumiseks kutsus oma kuulsas raadiokõnes üles just president Svinhufvud.

Presidendina tegeles ta eelkõige põhjamaiste suhete arendamisega, kuid sõlmis ka Nõukogude Liiduga mittekallaletungilepingu. 1937. a. ei õnnestunud tal saada uuesti valituks, sest sotsid ei toetanud teda enam. Presidendiks sai hoopis Kyösti Kallio, kes viis Soome Talvesõtta.

Svinhufvud tõmbus tagasi oma kodumajapidamisse Luumäe Kotkaniemel, kus jätkas oma lemmiktegevuse – laskmise – harrastamist.

Talvesõja lõpul reisis ta veel korra Saksamaale ja Itaaliasse, et Soome positsiooni kaitsmiseks kohtuda Hitleri ja Mussoliniiga, kuid nendega kohtuda ei õnnestunud. Küll aga kohtus ta paavst Pius XII-ga. Jätkusõja ajal toetas Svinhufvud veel avalikult Suur-Soome ideed, kuid see ei leidnud enam suuremat vastukaja. Surm tabas teda kevadtalvel 1944 oma kodus.

Pehr Svinhufvud on Soomes tuntud ka kui Ukko-Pekka, nagu nimetatakse üht Soomes ehitatud vedurit, vintpüssi, jõelaeva, silda Naantalisis, õllemarki ja isegi grillvorsti.

Mart Ummelas

Lindakivi Kultuurikeskus

23. 12. kell 19.00

EESTI TÄHED

JÕULUSÄRAS

Erich Krieger, Boris Lehtlaan,
Heidi Tamme, Sergei Maasin

Õhtut juhib Vello Mikk

Рождественский концерт эстонских звезд эстрады
Поют: Эрих Кригер, Борис Лехтлаан, Хейди Таммэ, Сергей Маасин
Вечер ведёт Велло Микк

Pilet 5 €, 10 €/Билет 5 €, 10 €

LINDAKIVI Koorti 22, tel 632 1062, www.lindakivi.ee

Keskerakonna Pärnumaa piirkonna juhatus ja liikmed õnnitlevad 70. juubelil Saarde osakonna aktiivset liiget

HUGO TOMSONIT

Soovime tervist ja jätkuvat teotahet!

Kohtumised Tartus

Laupäeval,
17. detsembril kl 13
saavad sel aastal viimast korda kohvilauas kokku seniorid.

Teisipäeval,
20. detsembril kl 14
kohtume haridusosakonna saalis (Raekoja plats 12)
dr Virgo Mihklisooga –
arutleme loodusravi teemadel.

Kohapeal võimalik osta loodusravitooteid ja raamatuid loodusravist.

Hea erakonnakaaslane!

Keskerakonna Võrumaa piirkonna

Võru linna osakonna
jõulupidu pühapäeval,
18. detsembril
Võru 1. põhikooli saalis.

Osavõtutasu 5 €.
Palume osalemissoov vormistada hiljemalt 15. detsembriks KE Võru büroos.

Korraldustoimikond

Lahkus Kesknädala ustav sõber

ELLI POOT

11.04.1916 – 13.12.2011

Leinavad

Merle, Tarjet ja Solveig

Lahkus Keskerakonna Mustamäe piirkonna liige 1996. aastast

HERBERT VEEDLA

17.12.1925 – 04.12.2011

Mälestavad erakonnakaaslased